

ALBA-IULIA

Abonamentul:

Pe un an întreg . . . . . 20.— Lei

Pe jumătate an . . . . . 10.— Lei

Organ al proclamării unității
naționale.

Intemeietor: Dr. Zaharie Munteanu

Insertiuni se primesc la administrație.

Apare în fiecare Marți.

Apare sub îngrijirea unui comitet de redacție

Familia Regală în Alba-Iulia.

— Pregătirile pentru primire. — Sosirea Alteței Sale Prințesa Ileana. Năvala poporului. — Mulțimea așteaptă răbdătoare. —
— Intâia privire a cetății: ochii M. M. L. L. în lacrimi. — Trecerea în revistă a trupelor. — Privirea steagului deasupra
locului omorârii lui Horia și Cloșca. — Sosirea A. Sale principesei Ileana. — La poarta lui Mihai. — Pâne și sare. — Recepțiile.
— Coborîrea din cetate. — Defilarea comunelor. — „Noi vrem Banatul!“ — Daruri. — Peste 100.000 de țărani. — Masa. —
Vorbirea M. S. Regelui. — Plecarea. — Meritul succesului. — Aproape de inima țaranului. —

Mai bine de două săptămâni înainte treserăm la zvonul, că părechea regală va vizita Ardealul, acest mărgăritar, pentru care au curs sivoaie de sânge și rânduri de lacrimi, până să-l vedem pus în coroana României. Când se confirmase știrea oficială, tot Ardealul s'a pus să se pregătească de sărbătoare, ca niciodată. Și cine se cuvenia să-și îmbrace haina cea mai sărbătorească, decât inima Ardealului, care a zvâcnit întotdeauna pentru speranța de-a vedea intrând pe poartă-i pe un al doilea și definitiv Stăpânător a toată suflarea românească? . . . Alba-Iulia era doar un cuvânt, la auzul căruia m-se mișcă sufletul în zile de obidă, Alba-Iulia era scrisă pe ascuțit de săbii și'n vârf de baionetă în vârtej de luptă; nădejdea'n ea mai potolea mizeriile tranșelului și chinurile temniței și viziunea ei era ingerul liniștitor, ce întovărășia peste moarte în lumea dreptilor pe cei străfulgerați de gloanțe. . . . .

Alba-Iulia era piscul suprem al dorurilor noastre și după ce în coate și'n genunchi, după jertfe așezate cu mâna largă pe altar, am ajuns pe culme, nu se cădea ca chiar această culme de aspirații să iubleze cu cea mai mare bucurie a satisfacției și cu cea mai tremurătoare emoție a unui ideal împlinit? — Conștienți de grava solemnitate a momentului, reprezentanții orașului nostru au pregătit cu deosebită hărnicie serbarea, pentruca să arătăm și în afară, prin bogății de forme, acea ucigătoare însufletire, ce ne ardea dinlăuntru.

S'a ales un comitet de propagandă, care avea datoria să lătească prin oraș și prin sate vestea de bucurie, ca să grăbiască norodul la sărbătoarea sărbătorilor noastre naționale, când Regele și Regina ținuturilor și sufletelor noastre vor călca pe urmele sfintite ale bravului Mihai. S'a ales un comitet de înfrumusețare, care să conducă decorarea orașului; s'a ales un comitet de alimentație, care să îngrijească de provederea acelei mulțimi de oameni, care va năvăli în oraș. Poliția, în frunte cu agiul ei șef, precum și siguranța, era în neconținut serviciu. Militia dădea brațele de lucru la orice trebuință și toate reuniunile erau în plină

activitate, ca să ia parte fiecare la ocazia sărbătorii cu ce-i mai potrivit pentru tagma sa.

În orașul întreg și în cetate răsunau instrumentele de lucru și oamenii grăbiți se întreceau cu serviciile lor acolo, unde fuseseră distribuiți. Pe toți îi agitau acea însufletire prefăcută în energie de muncă. Porțile de triumf, îmbrăcate cu măiestrie în cetini și crengi de stejar, împodobite cu icoane și inscripții, se înălțau repede una câte una. Haina verde a veseliei o vedeai cu bogăția ei de frunziș pretutindeni. Steaguri tricolore fălăiau aproape la fiecare casă, vitrinile și ferestrele din toate părțile te orbiau cu colorile lor naționale. Chiar și firmele prăvăliilor se transformaseră în românește ca de atingerea unei nuiete vrăjite. Pentru depărțări flutură în vălurile repezi un stindard străveziu pe catargul cetății, acolo, unde pe vremuri, de mult, atât de de mult, — poate nici nu-i adevărat — se înarboră peștritul steag austriac, când venia „Korpskommandant“-ul dela Sibiu. Acum avea să vină Comandantul tuturor trupurilor de armată, și Comandantul sufletelor noastre de ieri, de azi și de mâine, dela București.

30 Maiu. . . E ziua sosirii. Și timpul e senin ca de sărbătoare. Razele de soare se împletecesc ca de-o beție veselă printre mulțimea de frunză verde și pânze tricolore. . . S'a sculat de dimineață toată lumea și umblă stericind printre cordoanele de soldați, cari păzesc ordinea.

Clipa istorică ce avea să bată azi, te face uneori să-ți pierzi siguranța realității. Să fie adevărat? . Primul membru al dinastiei, care va sosi, este Prințesa Ileana, venind cu trenul regal de cătră Brașov.

Gara noastră, afumată și ponosită noastră gară e azi un loc de înviore. Verdele din afară, prins în decoruri frumoase stăpânește și înlăuntru. Dela intrare până pe peron e un tunel de frunză verde. Din baldachinul de cetini de de-a-supra, ca niște stâlpi se cobor groase înfășurături de verdeață mișcându-se alene la porunca vântului. La ora 7 se senna-lează sosirea prințesei. Nu peste mult alunecă în gară trenul regal. E aievea vi-

sul. Intâia rândunică din stolul celorce aveau să ne vină, a sosit. Prințesa Ileana cu fața înviorată de boarea dimineții apare la fereastră. Dl. primar Dr. Camil Velican, dl. șef de poliție: Ovidiu Gritta și dl. șef de siguranță Cornel Sava O primesc în uralele celor aștrâși la gară. Domnița întinde mâna tuturor, făcând apoi pentru ovații grave gesturi de mulțumită, de-o adorabilă dragălaşenie copilărească. . . Alteța Sa va rămânea în cupeu, până la sosirea Părinților Ei. În suita Alteței Sale este colonelul Drossu și miss Wouthfield, împreună cu suita. Trenul ponesse deci în gară, iar Domnița apare din când în când la fereastră cu permanenta expresie de mirare pe fața-i încadrată de bucle blonde. Escorta regală păzia.

În timpul acesta crește tot mai mare și mai viu forfotul mulțimii, care vrea să vadă pe „Măritul Împărat“. — La ora 7 25 sosește un tren încărcat dinspre Teiuș. Dedeparte se auziau acordurile unui cântec național și se vedeau stindardele, cari păreau întepate în coastele monstrului ce aducea bufnind pe Români dela Turda și Aiud. E covârșitor portul național. Conținutul trenului cu muzica din Uioara în frunte pleacă spre oraș. Mulțimea se împarte în diferite părți ale orașului după un plan fixat prealabil. Cei din afară de cuprinsul Albei Inferioare se vor posta în piață, iar plasele județului nostru vor ocupa în formă de cordon marginile dela șosea peste poarta lui Mihai până la piață, precum și teritorul de exerciții militare. Pe la ora 8 se ridică nori plumburii dela sudost amenințând frumseța sărbătorii, mai apoi se risipesc. La ora 8 sosește un tren lung dela Ilia vărsând prin gurile sale un furnicar îndesat de oameni din sectorul Vulcani, Marginile Banatului, Vintul de jos. Muzica minerilor dela Lupeni cu uniforme galonate conduc peștrita grămadă de Români într'o veselie și-un cânt la locul destinat.

La ora 8 și 30" alt tren aproape nesfârșit dela Teiuș. Se cobor cei din plasa Aiudului și-a Teiușului, de parcă nu mai conținesc. Îndeosebi plasa Teiușului s'a grăbit cu mic, cu mare la serbare. A fost îndușoșătoare și simbolică sosirea Mirăs-

lăului. În hotarul lor a fost bătut Mihai la anul 1600, de Basta, și azi? azi vin cu crucea în frunte, cântând „Hora Unirii“. Dumnezeu face și minuni!

La ora 8 și 40 sosește un tren cu cei din Șebes și din jur, cari au dorit să vină la Alba-Julia. Grosul veniă însă pe drumul țării. Până unde puteai răsbate cu privirile, vedeai om lângă om. De cătră poștul Partoșului ca un izvor fără sfârșit curgea norodul în straie de sărbătoare pe jos, ori îngrămădiți în căruțe și trăsuri, ba chiar și în automobile de povară. Toți cântau, toți se veseliau. Privind obștea încheată a sătenilor aveai senzația de elevare spirituală, că poporul român e una și veșnic. Pe un drum paralel cu șoseaua, pe sub vii un șivoi fără capăt de sumane și cămăși albe, curgând cu steaguri în frunte spre locul de exerciții. Deasupra lor pe „Coasta Furcilor“, unde a fost înmormântată inima lui Horia, se sbatea în văzduh un tricolor frumos, frământat parecă de bucuria inimii dedesupt.

Pe șoseaua de cătră Micești acelaș aspect. Ceice veniau pe-aci formau corodul de după cetate. De cătră Bărăbânt și de peste Murăș izvorau mereu cete-cete mânguindu-ți mândria națională cu mulțimea, cu frumseța portului și cu veselia lor.

Mulțimea conștie că ceace face e un act de recunoștință, așteptă răbdătoare. Deși se anunțase o întârziere de-aproape o oră, nimeni nu se clintia, căci fiecare voia să vadă fața acelora cari au dus la mântuire neamul nostru. Sute de pași dela cetate, în stânga și dreapta drumului, țărani așteptau cu fața înflorită de bucurie. Din Abrud M. M. L. L. au trecut prin Zlatna, coborînd pe valea Ampoiului, din fiecare sat le eșiau întru întimpinare bătrânii și copii, căci numai aceștia au mai rămas acasă.

Soldații de pe zidurile cetății se mișcă, se observă cum înfundă tunurile, bubuiturile încep. E semn că M. M. L. L. sunt aproape. Bubuiturile se repetă, clopotele bisericilor își pornesc cântarea, mulțimea începe a striga de bucurie. S'a repetat intrarea lui Mihai, care după cum ne-o descrie Bălcescu, a fost întocmai. Apare autoul cu M. M. L. L. Urale nesfârșite. M. M. L. L. privesc zidurile cetății — Ierusalimul neamului nostru — de-odată se observă schimbarea la față, produsă de cutremurarea sufletească, și lacrimile inundă ochii. Fericiti erau M. M. L. L., și fericită era mulțimea, care a închis pe vecie icoana unui rege român în inima ei.

Urmează apoi trecerea în revistă a trupelor, cari mândru defilează, comandate de colonelul comandant de brigadă Tuhași. Defilarea s'a făcut pe locul unde s'a ținut marea adunare din 1 Decembrie 1918. Deasupra locului unde a fost îngropată inima lui Horia, locul omorîrii celor 2 eroi, de-asupra cimitirului, fâlfâia un drapel. De pe tribuna de unde M. M. L. L. priviau defilarea se putea observa steagul fâlfâind, vestind M. M. L. L., și tuturora locul unde s'a petrecut povestea cea mai tristă a neamului nostru. Aici a fost silit să amutească glasul dornic de libertate al poporului nostru, și tot aici a isbugnit dorința nestrămutată de unire, când mâinile călăilor noștri erau reci. Aici s'a frânt trupul neamului, frân-

gându-se trupul celor doi eroi, și tot aici din părțile frânte s'a reîntregit.

Un auto aleargă prin mulțime, spre tribuna unde erau M. M. L. L. și Alteța Sa Ileana sare veselă din el, lăsându-și sărutați obraji de părinții ei. Autoul sosește înaintea porții lui Mihai. M. M. L. L. se coboară din el. Primarul orașului D-l Dr. Camil Velican bineventează sosirea Familiei Regale, amintind de intrarea lui Mihai. De-asupra porții se putea vedea chipul lui Mihai, mai jos al M. M. L. L. Răspunde M. Sa Regele: Cetatea aceasta a fost totdeauna simbolul visurilor noastre. Azi zidurile ei sunt ca zidurile de flori, căci înlăuntru poate răsufla liber toată suflarea românească. Și ultimele cuvinte ale M. Sale sunt acoperite de uralele nesfârșite ale mulțimei. Se dă M. M. L. L., din partea Reuniunii Femeilor, un buchet de flori. Iar Alteța Sa primește din partea copiilor, două mândre păpuși îmbrăcate în costum național, iar din partea copiilor un buchet de flori. După obiceiul vechiu se dă M. M. L. L. pâne și sare. S'apoi, repetându-se istoria, M. M. L. L. intră în cetate. Iată, vedem săvârșindu-se toate, și cuvântul trup făcându-se. Iată împlinit momentul cântat de poezi, când al II-lea Mihai intră în cetatea sfântă, pentru totdeauna cucerită. În sala unde s'a votat Unirea cu Tara-mamă, în casina militară, se țin recepțiile. Prefectul județului prezintă pe reprezentanții tuturor instituțiilor. M. Sa Regele s'a întreținut mai mult cu reprezentanții muncitorilor de mine și cu țărani. Și din gestul acesta s'a putut traduce firea așa de cuminte și democratică a M. Sale. Înainte de-a fi primit delegațiile, prefectul județului D-l Dr. Jon Pop, aduce M. M. L. L. omagii, în numele bisericilor, școalelor și al tuturor instituțiilor. Suntem fericiti că putem servi în imperiul M. Sale — încheie prefectul.

În marea de popor, ce sbieră amețit de bucurie, autoul cu M. M. L. L. coboară din cetate trecând pe sub porțile, ce-ți trezesc amintiri triste, cari toate se șterg la ilacările unei emoții așa de fericite. Autoul ajunge în piață, trecând pe sub strălucita poartă triumfală ridicată de meseriași din loc, și M. M. L. L. se cobor, luând loc în impozanta tribună, pe dinaintea cărei începe a defila mulțimea, fără sfârșit. Se aude când corul din Orăștie, condus de D-l Branga, când corul din loc, condus de D-l Borza, muzica militară și muzica muncitorilor dela Uioara, și corul nesfârșit de urale al mulțimei, strigătul de bucurie al atâtor inimi flămânde, cari și-au văzut visul cu ochii.

Incet, oprit par'că de dragostea multă, venea automobilul cu Regele și Regina. Capetele se dezvălesc, florile aruncate acopăr automobilul, — pe-o clipă nu se aude nimic, decât acordurile maiestoase ale Imnului regal, cântat de muzica mine-riilor din Lupeni, — apoi deodată mulțimea, care acum li văzuse primaoră, erumpe în urale nesfârșite.

Apariția Stăpânului a câștigat dintr'odată inima poporului. Ce a urmat a fost șirul nesfârșit al manifestațiunii de dragoste, față de Acela, care a venit să-și vadă turma sa acasă la El.

Incântați unul de altul, și-au arătat unul altuia întreg sufletul lor. Regele nu

se mai sătura privind-i, iar poporul alintat de privirea Lui satisfăcută, aranjă noi și noi scene, vrednice de admirat.

Bărăbantul aduce un bou, cu arc de flori în coarne.

Vințul de jos prezintă o nuntă țărănească. Nunul mare predă Regelui o ploscă minunată, iar nuna Reginei, niște țesături.

Neîntrecut se prezintă Șebesul, cu un banderiu, apoi grupând toate obiceiurile, dela turcă, sezătoare, nuntă, lucratul câmpului și altele, face o adevărată expoziție a produselor mânilor acestor harnici oameni.

La acelaș nivel se află și prezentarea comunei Lancrăm, care nici în veselie nu-și uită, că „Ardealul trebuie apărat.“ Vrednici fii ai neamului.

Pianul de jos sub acelaș steag tricolor își aduce pe toți fiii săi, Români și Sași deopotrivă.

În șir nesfârșit se succed comunele Răhău cu călușeri, mireasă; Șebesul cu lucrători dela coasă. Săsciori cu secerișul; Laz, cu plutitul pe râu; Căcova, stropit de vie; Călnic, Deal, Drașov, Cut, Bogata-român, Spring, Vingard și Cunța, cu minunate steaguri de țesături, Hening, Berghin, cu Români și Sași săi, cari au arătat o admirabilă nuntă săsească cu cântecele și chuiturile lor; Lonea, Vulcani, Petroseni, Lupeni, acestea 4 comune și-au trimis pe harnicii lor fii cu o admirabilă muzică, dovedind lumii, că muncitorimea română știe respecta pe mântuitorii și sprijinitorii săi.

Orăștie a venit cu un cor bine instruit, făcând fală acestui centru de cultură românească. Călușerii din Romos au atras atențiunea tuturora asupra lor.

Convoiul lung al satelor din plasa Teiușului, l-a deschis un bine arangat banderiu, în frunte cu vrednicul Român Dr. Aurel Ijac.

Mult grăitor prin simplitatea sa, apare satul, care păstrează amintirea luptei lui Mihai Viteazul, Mirislău. Regele privește lung la crucea mică din vârful tablei comunei, — pe-o clipă sufletul tuturora s'a furișat în trecutul depărtat.

Contemplația o destramă o inscripție a comunei Coșlar: Noi vrem Banatul! Astfel serbarea ia și un colorit de conștiință națională.

Când apare Ighiul cu culesul de vii, cerul a luat înfățișarea zilelor, de toamnă. Izbiți de vânt, în jocuri nebune cădeau picurii mărunți de ploie, dar nimeni nu simția acest neajuns al vremii. Simțământul tuturora l-a exprimat M. S. Regina, când a zis întrebat fiind de primministrul Maniu, nu cumva obosește atențiunea unui atât de lung timp: Mai poți simți oboseală, când vezi astfel de lucruri.

Intr'adevăr era prea de tot frumos tabloul zilei acesteia. Cu lacrimi de bucurie vedeai alergând bătrâni, femei, copii, schiopi, ca să vadă pe Stăpânii lor. Și par'că nu-și credeau ochilor lor. Regina îmbrăcată în haine românești, în stânga ținând furca pe care i-o dăduse cutare sat. O regină cu furcă. Și o domniță în port național, cu năframa de cap, prinsă la bărbie. Nu știai să plângi la văzul acestei minuni, să râzi, să strâgi, să joci, sau să te pros-

terni înaintea puterii, ce a făcut acest lucru?

Plângând, am auzit exclamând pe-un moșneag: Acum avem și noi împărat! și parc'ar fi deschis ochii celorla din jurul său, atât de mângâiați în sufletul lor, au răspuns: Da! avem și noi împărat!

Cu acest gând s'au putut depărta toți locuitorii celor 125 sate, câte, au luat parte la această serbătoare de bineventare a Stăpânilor noștri, și acest rod binecuvântat poate fi lauda tuturor acelora, cari au lucrat neobosit pentru reușită.

Fiecare Român poate fi mândru pentru atitudinea sa din ziua aceea, căci Stăpânul lor cu un asemenea gând s'a depărtat din orașul lui Mihai Viteazul. Și-a exprimat acest simțământ la masă, când răspunde entuziaștelor cuvinte ale prefectului dl Dr. J. Pop, zicând:

Alba-Julia — un nume, care are o însemnătate deosebită, căci aici s'a simțit și cugetat românește. Aicea a fost în timpurile vechi cetatea Marelui Voevod, care a fost Stăpânitor pe o Românie-Mare. Aicea este cuprinsă toată durerea, toate chinurile unui popor care nu a vrut să aibă alte cereri, sub Soare, decât să-și exprime în graiul său dorințele, atât de modeste.

Eroii care au precedat generația de azi au suferit pentru credința lor în neam și în Dumnezeu. Martirul lor a dat roade binecuvântate căci tot aici în 1 Decembrie s'a votat cu unanimitate alipirea la patriamumă. —

Cu legitimă emoțiune am călcat azi în lăuntru zidurilor acestei sfinte cetăți.

Primirea ca am avut-o aici Ni-a arătat că în inimile populației acestui district trăiește același suflet românesc vechiu. Să trăiască și în viitor! Aceasta îi doresc.

Nu mult după aceste cuvinte, M. M. L. L. s'au depărtat, însoțiți de aclamațiunile furtunoase atât a acelor din sală, cât și a mulțimii ce-l așteptă pe străzi.

Scurt înainte de 6 ore, trenul s'a pus în mișcare, alergând spre Blaj, unde aveau să rămână peste noapte.

Un ordin binevenit.

Cetind „Monitorul Oficial“ al județului Alba-Inferioară, Nr. 12 a. c., dăm de un ordin binevenit. Este ordinul harnicului prefect D-l Dr. Jon Pop, referitor la închiderea crâșmelor Dumineca și'n sărbători, și oprirea jocului tinerimii la crâșme.

Acest ordin e dat cu multă dragoste și izvorește din inima curată a omului, ce-și iubește poporul, în fruntea căruia stă și care dorește înaintarea aceluia pe toate căile.

Câte energii nu s'au cheltuit pentru un astfel de ordin pe vremea, când stăpâniau urgisiții de unguri?

Câți conducători ai satelor noastre, cari vedeau decadența poporului, din cauza beuturilor spirituoase, intervenind la „urgisiții fișpani“ pentru închiderea crâșmelor, nu au fost judecați și pecetluiți cu cuvântul de agitatori?

Câte șicane și câte huiduieli nu s'au făcut în fosta Ungarie chiar și numai pentru o predică sau o conferință poporală ținută pentru închiderea crâșmelor?

Ce schimbare din fundament s'a produs în scurtă vreme. Acel oficiu înalt, care

în trecut te ură, azi te iubește, te huiduie, azi te stringe la piept, acel oficiu care luptă în contra a toți ce este românește, azi își trimite ordinul său deopotrivă tuturor cetățenilor fără deosebire de naționalitate.

Da, este mare schimbare, fiindcă atunci în capul județului eră Ungurul îngâmfat contrar a tot ce este bine pentru noi, iar azi este un generos Român, care iubește binele. Ferește acest ordin salutăr, tinerimea de foarte multe lucruri urite, car se făceau la joc, din cauza că jocul eră la crâșmă. Înaltul oficiu observă lucrul acesta și condus de morala creștină, oprește cu stricteță jocul la crâșme al tineretului, fiindcă știe, că dela virtuțile frumoase și dela morala creștină, ce stăpânește tinerimea atârnă viitorul unui neam.

Acest ordin izvorește din sentiment adevărat creștinesc, și din iubire curată față de neam și din aceste două motive e de mare folos și bine apreciat de toți oamenii de bine. Crâșmarii să nu-l socotească de jignitor pentru ei și ale lor interese, ci să privească binele și moral și material ce iasă din acest ordin.

Mai restează deci, ca administrația și jandarmeria să-și facă datoria cu acurateță, introducând supravegherea cea mai severă. Dacă în toate județele și deci în toată România întregită s'ar da astfel de ordin, și ar fi și respectat pe deplin, atunci țara noastră ar fi și în privința aceasta, o țară fericită, cu oameni sănătoși și fericiți. Deie Domnul!

Pr. Ion Popa.

Coșbuc și Delavrancea

— Un an dela moartea lor. —

În zilele trecute s'a împlinit un an, când Coșbuc și Delavrancea au închis pentru vecie ochii. Presupunând că intelectualilor nu le sunt străine aceste două nume, ar trebui să-i facem cunoscuți și țăranilor, căci tremurul inimei lor l-au simțit și cântat amândoi. Delavrancea și-a ales ca cea mai simpatică eroină o fată de țăran, iar Coșbuc i-a pătruns în toate cutele sufletului ei, cântându-i toate bucuriile și durerile. Coșbuc și Delavrancea — doi preoți mărturișitori — cărora țăranul român și-a spovedit toate tainele, tot amarul. Ei au pătruns adânc în sufletul țăranului, ei și-au pus toată credința mântuirii neamului în el, iar Coșbuc s'a făcut sbieretel bietului țăran flămând de pământ: Noi vrem pământ! Coșbuc și Delavrancea, două bucăți frânte din inima țăranului nostru, doi traducători ai sufletului sănătos al neamului, doi oameni în inima cărora a clocotit durerea unui neam cu trupul frânt, și mai presus de toate: doi oameni de omenie. Se vede că stând aproape de inima țăranului își păstrezi sănătatea sufletească, omenia.

Și Coșbuc și Delavrancea, aproape au stat de inima lui. Coșbuc și Delavrancea, doi preoți ai redesteptării noastre, două flăcări ce s'au mistuit luminând, doi scriitori ale căror opere sunt bucăți din inima lor rupte. De amar și mândrie ni se umple sufletul gândindu-ne la moartea lor. X.

Ultima opintire a Ungurilor.

Predarea lui Kratochwill.

După luptele ce au avut loc la începutul ofensivei peste linia de demarcație, divizia de secui, comandată de colonelul Kratochwill, care alcătuia cea mai puternică armată maghiară, fiind înfrântă, bătută în mod decisiv și încercuită de bravele noastre trupe de cavalerie și infanterie, s'a hotărât să se predea, nu mai având nici o nădejde să scape din cercul de fier, în care o strângea armata grupului de Nord. Au încercat mai întâi să se retragă, trimițând iscoade tot deodată pentru a câștiga timp. Dar luptele n'au încetat, cercul de fier se strângea mereu, dându-se lupte îndârjite, pentru a nu da răgaz inamicului, să-și refacă trupele sale slăbite.

În aceasta stare deznădăjduită colonelul Kratochwill cu întreg statul său major, cu peste 400 de ofițeri și peste 5000 de soldați, cu tot materialul, sute de mitraliere, 23 tunuri obuziere, de mii de arme; în sfârșit cutoți aceia care au mai putut supraviețui teribilului atac al Românilor, s'a predat Diviziei a 2-a de Cavalerie.

Colonelul Kratochwill, fiind făcut prizonier, a cerut cu tărie ca să fie prezentat generalului Moșoiu, spunând că are o datorie de conștiință, ca să arate Comandantului român, admirația sa pentru bravura și destoinicia adversarului său. Mulțumindu-i-se această dorință și fiind adus la posturi de comandă al generalului Moșoiu, s'a petrecut un lucru foarte mișcător.

Colonelul Kratochwill, care cu o săptămână mai înainte asigurase guvernul din Budapesta că va recuceri Ardealul și va readuce pe secui ca biruitori la vetrele lor cu capul plecat în fața viteazului general îi prezintă armele sale și-l roagă ca pe un biruitor milostiv, să aibă milă de tovarășii săi de luptă care nu și-au făcut decât datoria de ostaș.

Generalul Moșoiu îi restituie armele și-l felicită pentru bravura sa personală și a trupelor sale, ca pe un dușman vrednic. La acest lucru mișcător luă parte întreg stat majorul generalului.

În timpul convorbirii comandantul sacuilor nu putea să-și ascundă admirația sa față de conducerea minunată a trupelor și în special a cavaleriei; căci zicea colonelul:

„Ori unde-mi retrăgeam unitățile mele mă isbeam de lăncile roșiorului român și dam piept cu dorobanțul, care ieșă ca din pământ. Nu voi uita niciodată luptele mari dela Măthé-Szalka, unde am pierdut pe cei mai bravi ostași ai mei și care va fi atât pentru noi, cât și pentru neprețuita armată română, un titlu de glorie“.

Așa a fost prinsă cea mai puternică divizie ungară. Comandantul ei plin de admirație pentru conducerea și eroismul armatei române, vine să felicite pe generalul învingător.

(Reproducere din Ren. Rom).

ȘTIRI.

— **Drumul Suveranilor noștri.** M. M. L. L. Regele și Regina pentru a vizita Ardealul au plecat în 24 Maiu a. c. Au trecut prin Brașov spre Oradea-mare. Vizitând frontul, au fost la Bichiș-Ciaba, Careii-mari, Bistrița, Cluj, Turda, Câmpeni, Abrud, Alba-Julia, Blaj, Sibiu. Din Alba-Julia începând l-a însoțit și A. S. R. printesa Ileana.

— **Comandant al garnizoanei Alba-Julia** este, în urma transferării dlui colonel Budeanu, dl colonel Tuhași.

— **Esamenele la liceul „Mihai Viteazul”** se încep în 3 Iunie și durează până în 6 Iunie. Încheierea festivă va fi în 7 Iunie.

— **Pentru premiarea elevilor dela liceul „Mihai-Viteazul”** în Alba-Julia au binevoit a contribui: Dl Ștefan Căcovean jud. penz., 20 vol. din Logofătul Tăuț. Dl V. Vlad farmacist, 250 cor.; Dl O. Grita, șeful poliției 100 cor.; Dl V. Dăian prim-senator, 100 cor.; Dl I. Căcovean perceptor, 30 cor.; Dl Gh. Erdeli, 20 cor.; O. Rașeș secretar, Șard, 20 C.; Dl Dr. F. Dumitrean jud., 50 cor.; Dl Dr. A. Fodor medic comit., 50 cor.; Dl M. Baruch 200 cor.; Dl J. Cismaș pref., 10 cor.; Dl T. Radu secretar 20 cor.; Dl F. Schäser, 3 vol. „Pagini însângerate”; Dl Dr. Dumitreanu medic, 20 cor.; Dl Dr. Z. Munteanu 50 cor.; Dl A. Stoica inginer, 100 cor.

— **Scriitori în Alba-Julia.** Cu ocaziunea venirii Suveranilor la Alba-Julia s-au aflat în orașul nostru dmi Oct. Goga, Minulescu, N. Crainic, Radu Cosmin.

— **Himen.** Căpitan Emanoil Caba de Uj-Torda din reg. 107 inf. își anunță logodna sa cu dsoara Theresia de Novotny, care a avut loc în casa dlui primar, Dr. C. Velican din Alba-Julia la 27 Maiu. a. c.

— **Familia Regală la Alba-Julia.** Fotografii executate de E. Mârza. Întâmplările zilei de 30 Mai se pot vedea și de cei cari n'au luat parte la sărbătoare. Dl E. Mârza, a prins pe placă fiecare scenă înscenată, și ca o frumoasă amintire, și cei cari au luat parte, pot cumpăra fotografiile în format de ilustrate, așa de bine executate. Se pot vedea: M. M. L. L. înaintea cetății; defilarea mulțimei; M. M. L. L. primind daruri; Călușerii; turca; sosirea la gară și plecarea. De vânzare se află la librăria Francisc Schäser în Alba-Julia, prețul unui exemplar 2.20 cor.

— **Târgul de cereale e liber** pe teritoriul județului, dela 1 Iunie începând.

— **Stampilarea bancnotelor de coroane** Consiliul Dirigent ordonează stampilarea tuturor bancnotelor, emisiunea a Băncii Austro-Ungare de 10, 20, 50, 100 și 1000 coroane, aflătoare pe teritoriul unit cu Regatul României. Scopul stampilării este să se stabilească exact suma bancnotelor de coroane aflătoare în circulațiune pe teritoriul numit și să se decreteze valabile pentru circulațiunea fiduciară pe acest teritor exclusiv numai bancnotele, ce vor purta stampila organelor în drept ale Consiliului Dirigent.

Bancnotele de 1 și 2 coroane rămân nestampilate, dar cu deplină putere

de circulațiune. Din contra, bancnotele de 25, 200 și 10,000 coroane, precum și cele de 20 coroane, ediția II. (însemnate cu II. Kiadás, II. Ausgabe) nu se admit la stampilare și prin aceasta se declară de nevalabile pentru circulațiunea de pe teritoriul numit.

Stampilarea se începe la 10 Iunie st. n. 1919 și durează până la 10 Iulie 1919, după modalitățile următoare:

Începând cu ziua de 11 Iulie a. c. se decretează de valabile pentru circulațiunea fiduciară numai bancnotele stampilate în sensul ordonanței prezente. În orașe stampilarea se face la locurile destinate spre acest scop și anunțate prealabil publicului. În comunele rurale stampilarea se face după cercurile pretoriale (plase) și anume, sau la locurile de stampilare, sau prin comisiuni numite de primpretor, de asemenea avizate prealabil celor interesați.

Bancnotele, ce se prezintă spre stampirare, au să fie aranjate după sorte, după sume și trebuie cuprinse într'un borderou (consemnare), care se primește la locurile de stampilare și care are să conțină numele, pronumele și domiciliul posesorului, bucățile și sumele după sorte, suma totală, precum și declarația din partea prezentatorului, că biletele sunt proprietatea sa, ori (fiind plenipotențiat), a vreunui alt cetățean al Statului Român, indicat cu numele, pronumele, profesiunea și că, dacă s'ar dovedi contrarul, în deosebi, că a prezentat biletele proprietatea vreunui cetățean străin, sau a vreunei instituțiuni streine, se supune tuturor urmărilor stipulate în articol final al acestei ordonanțe. Bancnotele de 1 și 2 coroane trebuie numai declarate.

La stampilare se admit numai bancnote, cari nu poartă nici un fel de stampilă și numai bancnote întregi, nedeteriorate. Bancnotele stampilate în alte state, ca și bancnotele deteriorate, deci nu se vor stampila.

Pentru stampilare se reține din suma stampilată ca taxă de stampilare 1%, adică pentru fiecare bilet de 10 cor. se rețin 10 fileri, pentru cele de 20 cor. se rețin câte 20 fil., pentru 50 cor. se rețin 50 fil., pentru 100 cor. 1 cor., iar pentru fiecare bilet de 1000 cor. se rețin 10 cor.

— **„Părăul sanitar”** s'a ascuns în ziua de 30 Maiu sub ramuri verzi aruncate anume, ca să nu-l vadă nimeni. Acest părau este o rușine și o primejdie în acelaș timp a orașului nostru, străbătând de-a lungul întregului oraș. În 30 Maiu defapt nu s'a zărit, dar mirosul lui de diferite nuanțe nu se putea acoperi, și s'a simțit chiar și la festivalul de 30 Maiu, ca și până acum.— După o înțelegere făcută între oraș și comanda pieții, acest canal ar trebui curățit în fiecare an, dar dela începutul războiului s'a sistat îngrijirea lui, ca și alte afaceri. Din necurățenia a urmat anul trecut, în April-Maiu o epidemie tifoidă, infectându-se fântânile din vecinătatea canalului, cerând și câteva vieți de om.

Stăm înaintea verii, când căldura și seceta ajută sporirea microbilor și dacă tot conținutul murdarului canal nu va fi depărtat, vor da peste noi verosimil din nou boale peste boale.

Cenzurat de Nichifor Borza

Schächter Alba-Iulia

Strada Șardului.

Primește zugrăvitul de biserici, școli, birouri și locuințe private, în **STIL ROMÂNESC**, precum și în alte modeluri frumoase, cu prețuri foarte eftine.

O damă diplomată dă ore în limba română, franceză și pregătește pentru clase civile și normale. Informațiuni în librăria Schäser.

Gunoii de vite, cam 300 de care sunt de vândut. Adresă la administrație.

Cusutul de albituri, decorarea și modernizatul pălărilor de dame se primesc. Alba-Julia, (cetate) lângă poșta, Nr 40.

Caut un **INVĂȚECEL** din familie bună română, pentru prăvălie de piele, talpă și ghetete. Romulus Muntean comerciant.

Aviz.

Din partea **Depozitului de subsistență și manutantă** din Alba-Julia se caută de cumpărat, în orice cvantitate: grâu, săcară, cucuruz, orz, ovâs, fasoale, linte etc., cu prețurile maximele, așa dela producători (proprietari), precum și dela reuiniuni economice.

Informațiuni se dau la Depozitul susnumit.

Alba-Julia, în 1 Iunie 1919.

Depozitul de subsistență și manutante. Alba-Julia (cetate.)

De vânzare un LOCOMOBIL de 4 puteri, fabricat Hoffer și Schranz, de care să ține un aparat pentru focărit cu paie, precum o garnitură de imblăt cu elevator și cu toate uneltele. A se adresa la **Eugen Baruch Alba-Julia** Strada „Lépes Nr. 9.

De vânzare sunt niște ferestre în stare bună, mărimea: 110×190 cm., și cam 30 metre cetărne. **Strada Școalei Nr. 1, sau la administ.**

FARMACIA NAȚIONALĂ:
VIRGIL VLAD
din ALBA-IULIA,

complet asortată cu toate medicamentele, articli de drogerie și cosmetici, se află în piața Bălgradului în vecinătatea primăriei.

—10